

No 91.

Af herr **F. O. Berg** i Göteborg, *om tillfälligt lönetillägg till kontorsbiträden och vissa andra betjante vid statens järnvägar.*

I statsverkspropositionen till innevarande års Riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att medgifva ett tillfälligt lönetillägg af 60 kronor, för år räknadt, åt dem bland personalen vid statens järnvägar, som åtnjuta en aflöning af 960 kronor och därunder, under åberopande af att den personal, som härmed afses, för närvarande uppbär en aflöning, som svårligen kan anses motsvara de högt uppressade lefnadskostnaderna, hvarjämte Kungl. Maj:t framhåller, att tjänstgöringen, som af denna personal kräfvdes, i allmänhet är mer än vanligt slitande och på samma gång i flera fall af den ansvarsfullaste art samt att personalen icke utan svåra bekymmer kan afvakta den ej så snart infallande tidpunkt, då en hela järnvägsförvaltningen omfattande löneroglering hunnit genomföras.

Antalet af dem, som genom bifall till Kungl. Maj:ts förslag skulle erhålla ett väl behöfligt lönetillägg, uppgår till 6,392, och den ökade kostnad, som härigenom skulle uppstå, utgör kronor 383,520.

Med fullt instämmande i hvad Kungl. Maj:t angående behovet af sådant lönetillägg yttrat, tillåter jag mig dock uttala den mening, att det föreslagna lönetilläggets storlek icke kan anses motsvara hvad den lägst aflönade järnvägspersonalen behöfver för att aflöningen skall uppgå till ett rimligt belopp under nu rådande dyra tider.

Genom af kungl. järnvägsstyrelsen utarbetade, statsverkspropositionen åtföljande tabeller framgår oförtydbart, att ett mycket stort antal af statsbanornas personal, äfven med inberäkande af

densamma utom lönen tillkommande förmåner af fri bostad eller bostadsersättning, beklädnadsersättning och milpengar m. m., är i största behof af en betydlig tillökning i aflöningen för att lindra de svåra näringsbekymmer, hvarunder personalen hittills existerat.

Enligt noggranna beräkningar och med iakttagande af den yttersta sparsamhet under mycket anspråkslösa villkor skall en familj, bestående af man och hustru samt tre barn, med 240 kronors hyra kunna lefva nödortfigt på 1,380 kronor om året. Är familjen större, hvilket kanske merendels är fallet, blir lefnadskostnaden naturligtvis högre. Men endast ett mycket ringa fåtal af den personal det här är fråga om uppbär så pass stor aflöning, allt inberäknadt. Och till detta fåtal hör tågpersonalen, hvars s. k. milpenningar äro mer än väl behöfliga för betäckande af de kostnader, som den nästan ständiga frånvaron från hemmet medför, hvilket järnvägsstyrelsen med all rätt framhållit. Mer än hälften af hela antalet uppbär högst 900 kronor jämte fri bostad och vedbrand och nära 1,000 af dem erhålla sammanlagdt högst samma belopp utan fri bostad och vedbrand. Icke så få betalas med löner understigande 700 kronor. Att på dylika inkomster uppehålla familjer, ofta mycket stora, synes mig ligga utanför det möjligas område.

Visserligen har Riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag beviljat ett dyrtidstillägg, men detta utgår i procent af lönen och blir därför en mycket liten hjälp åt de lägst aflönade samt atnjutes för öfrigt icke af dem, som ha förmånen af bostad in natura.

Jämför man aflöningarne vid de svenska statsbanorna med dem, som betalas till motsvarande personal t. ex. i Danmark, skall man finna, att den senare personalen är afsevärdt bättre lottad, och dock äro lefnadskostnaderna veterligen högre i vårt land.

Enligt mitt förmenande är sålunda det föreslagna lönetillägget för knappt tilltaget, och en höjning måste ske, om ändamålet därmed skall uppnås. Såsom skäl för att järnvägsstyrelsen endast föreslagit ett belopp af 60 kronor pr år anföres af nämnda styrelse olämpligheten af att bestämma ett så stort belopp, att svårighet kunde uppstå vid en blifvande allmän lönereglering, äfvensom att den tillbörliga skillnaden mellan 9:de arfvodesklassen eller 960 kronor och den närmast högre, 1,080 kronor, därigenom mer än skäligt förrycktes.

Intet af dessa skäl synes mig hafva tillräckligt fog för sig, om man eljest skulle vilja hafva ett högre belopp. Kungl. Maj:t

framhåller själf, att tidpunkten för den allmänna löneregleringen ej infaller så snart, och vid uppgörandet af densamma får väl tagas hänsyn till existerande löneförhållanden och alldeles icke tvärtom. Beträffande farhågan rörande rubbning af vissa nuvarande arfvodesklassers inbördes förhållande förefaller det mig, som om här i verkligheten icke ens föreläge någon formell fara, utan endast en fråga om godtycke. Eller skulle det vara till skada, om t. ex. stationsmästare af 7:de klassen, packmästare och stationskarlsförmän kunde komma upp i samma högsta arfvodesklass som vagnförmän, banmästare, eldare och kontorsbiträden. Detta skulle nämligen ske, om det föreslagna lönetillägget i stället för 60 kronor bestämdes till 120 kronor pr år, hvilket sistnämnda belopp är det minsta, som borde ifrågakomma.

Kungl. Maj:t hade anbefallt järnvägsstyrelsen att äfven utreda i hvad mån ett eventuellt lönetillägg borde utgå med olika belopp för olika orter med hänsyn till billigare eller dyrare lefnadskostnader. Ehuruval en gradering härvidlag skulle vara öfverensstämmande med rättvisan, i synnerhet som skillnaden är högst afsevärd, särskildt i fråga om husrum och vedbrand, hvars kostnad enligt förut nämnda tabeller varierar mellan 447 kronor och 99 kronor för endast ett rum och kök, har järnvägsstyrelsen på anförda skäl icke ansett sådan böra ifrågakomma, och då man därtill bland annat betänker, att åtminstone ifråga om lifsförnödenheter en kringliggande ort alltid är minst lika dyr som själfva den dyra platsen, så skulle gradering äfven enligt mitt förmenande vara mycket svår att rättvist åstadkomma. Endast om ett eventuellt lönetillägg för de dyrare orterna sättes så högt, att det för de billigare kunde uppgå till förut af mig antydda minsta belopp, borde en gradering förekomma.

Då emellertid bifall till blott en sådan ökning af lönetillägget, som här nu af mig ifrågasatts, skulle medföra mer än fördubbling af det belopp Kungl. Maj:ts förslag innebär, eller för år 1905, i stället för kronor 383,520 kronor 850,440, har jag ansett mig böra stanna härvid.

På ofvan anförda skäl och i öfrigt med åberopande af den motivering, som ligger till grund för Kungl. Maj:ts proposition, tillåter jag mig hemställa,

att Riksdagen, med ändring af hvad Kungl. Maj:t i ärendet föreslagit, ville medgifva, att ett tillfälligt lönetillägg af 120 kronor, för år räknadt, må under år 1905 af trafikmedel tilldelas de inom järnvägsstyrelsen anställda kontorsbiträden och de betjante vid statens järnvägars distrikt och ångfärja, som åtnjuta en aflöning af 960 kronor och därunder, med iakttagande af att den personal, som på grund af Kungl. Maj:ts bref den 22 juni 1904 uppflyttats i högre löneklass utan att, enligt de för uppflyttning i löneklass gällande allmänna grunder, hafva varit berättigad till dylik uppflyttning, endast erhålla 60 kronor; samt

att detta lönetillägg, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, icke skall utgöra hinder för uppbärande af vare sig särskildt tilläggsarfvode eller aflöningsförbättring, som enligt gällande bestämmelser kan tillerkännas vissa tjänsthafvare, eller, därest allmänt dyrtidstillägg skulle tilldelas statens tjänstemän och betjante, sådant dyrtidstillägg, hvilket dock icke får beräknas å förberörda lönetillägg.

Stockholm den 27 januari 1905.

Oskar Berg.

I motionen instämma:

<i>Jakob Pettersson.</i>	<i>L. Gust. Broomé.</i>	<i>M. Sundström.</i>
<i>Carl Jansson</i> i Edsbäcken.	<i>A. Thylander.</i>	<i>W. Johansson,</i> Öija.
<i>S. H. Kvarnzelius.</i>	<i>Joh. Er. Nordin.</i>	<i>David Bergström.</i>
<i>John Olsson.</i>	<i>Karl Staaff.</i>	<i>Hj. Branting.</i>
<i>J. Byström.</i>	<i>Oskar Eklund.</i>	